

GEMEENTE HOUTEN

CULTUURHISTORISCH ONDERZOEK EN ADVIES

BESTEMMINGSPLAN LOERIK VI - ALBERS PISTORIUSWEG TE HOUTEN

Opdrachtgever

Naam : GEMEENTE HOUTEN
 Contactpersoon : mw. Y. Monincx
 Adres : Postbus 30
 PC + plaats : 3990 DA Houten
 Tel. : 030-639 26 11
 Mail :

Bevoegd gezag

Naam : GEMEENTE HOUTEN
 Contactpersoon : mw. Y. Monincx
 Adres : Postbus 30
 PC + plaats : 3990 DA Houten
 Tel. : 030-639 26 11
 Mail :

Uitvoerend bureau

Naam : Cuijpers Advies/ Projectbureau Ruimtelijke Ontwikkeling b.v.
 Auteur : ir. J.J. Cuijpers
 Adres : Gouverneur Hultmanstraat 2
 PC + plaats : 5224 CJ 's-Hertogenbosch
 Tel. : 06 - 5146 1115
 Mail : info@posd.eu
 Website : www.posd.eu
 Projectnummer : 46004-04

Samenvatting

Het plangebied wordt omringd door recente woonuitbreidingen van Houten. Het plangebied maakte deel uit van de akkergronden rondom de kern Houten en behoorde tot de buurtschap Loerik. Van de historische structuur is aan het oppervlak niet veel overgebleven; alleen de bestaande bebouwing aan de zuidwestkant van het plangebied vormt samen een ensemble met cultuurhistorische waarde. Er zijn voor het overige geen belangrijke historische waarden in het gebied meer aanwezig. In het bestemmingsplan behoeven geen maatregelen opgenomen worden voor het behoud van cultuurhistorische waarden in de vorm van het ensemble.

Versietabel

versie	datum	Inhoud	status	validatie
1-1	18 06 2012	conceptrapport	concept	JC
2-1	02 07 2012	Onderdeel archeologie aangepast	concept	JC
2-2	31 07 2012	Opmerkingen opdrachtgever verwerkt	rapport	JC
2-3	15 01 2013	Typefout gecorrigeerd	rapport	JC

GEMEENTE HOUTEN

CULTUURHISTORISCH ONDERZOEK EN ADVIES

BESTEMMINGSPLAN LOERIK VI - ALBERS PISTORIUSWEG TE HOUTEN

Inhoud

0.	INLEIDING	3
0.1	Aanleiding	3
0.2	Doel	3
0.3	Leeswijzer	3
0.4	Werkwijze	4
1.	DE AANWEZIGE SITUATIE EN CULTUURHISTORISCHE WAARDEN	5
1.1	De ondergrond	5
1.2	Korte beschrijving van de geschiedenis van het gebied	6
1.3	Aanwezige cultuurhistorische waarden	7
1.3.1	Archeologie	8
1.3.2	Historische bebouwing	9
1.3.3	Historisch-geografische waarden	10
1.4	Ensemblewaarden	10
1.5	Waardering	10
1.5.1	Methodiek	10
1.5.2	Archeologie	11
1.5.3	Historische (steden)bouwkunst	11
1.5.4	Historische geografie	11
2	ADVIES	13
	SAMENVATTING	14
	BIJLAGE 1 - GERAADPLEEGDE BRONNEN	15

GEMEENTE HOUTEN

CULTUURHISTORISCH ONDERZOEK EN ADVIES

BESTEMMINGSPLAN LOERIK VI - ALBERS PISTORIUSWEG TE HOUTEN (GEM. HOUTEN)

0. INLEIDING

0.1 Aanleiding

In opdracht van Gemeente Houten heeft Cuijpers Advies/Projectbureau Ruimtelijke Ontwikkeling b.v. in mei/juni 2012 een onderzoek uitgevoerd naar de aanwezige cultuurhistorische waarden in het plangebied van het bestemmingsplan Loerik VI - Albers Pistoriusweg in de gemeente Houten. Op basis van de onderzoeksresultaten is vervolgens een advies met betrekking tot wijze van opname van de cultuurhistorische gegevens in het bestemmingsplan geformuleerd.

Het plangebied omvat een min of meer vijfhoekig terrein dat tot nu toe slechts in lage dichtheid bebouwd is gebleven, terwijl de omgeving voor woningbouw en kantoren in gebruik werd genomen. Thans is begonnen met de voorbereiding van een nieuw bestemmingsplan.

De gemeente Houten laat bij de voorbereiding van een nieuw bestemmingsplan een cultuurhistorisch onderzoek uitvoeren, overeenkomstig de regelgeving zoals die sinds 1 januari 2012 wettelijk verplicht is. Het gaat daarbij om het in kaart brengen van archeologische, historisch stedenbouwkundige en historisch geografische waarden en het beschrijven van de wijze waarop met de in het gebied aanwezige waarden en de aanwezige of te verwachten monumenten in het plan wordt omgegaan. De gemeente Houten heeft het erfgoedbeleid vastgelegd in de nota Gekoesterd Erfgoed¹ uit 2004, een integrale beleidsnota op het gebied van de bovengrondse en ondergrondse monumentenzorg.

Verder is het archeologisch beleid vastgelegd in een archeologische beleidskaart² (2007) en in het Paraplubestemmingsplan Archeologie (2011).

0.2 Doel

Het doel van dit onderzoek is het in kaart brengen van het erfgoed³ binnen het plangebied, en het beschrijven van de wijze waarop met de in het gebied aanwezige waarden en de aanwezige of te verwachten monumenten in het plan wordt omgegaan.

0.3 Leeswijzer

De rapportage is bedoeld om opgenomen te worden in de toelichting van het bestemmingsplan. Daarom is deze inleiding niet mee genummerd. In hoofdstuk 1

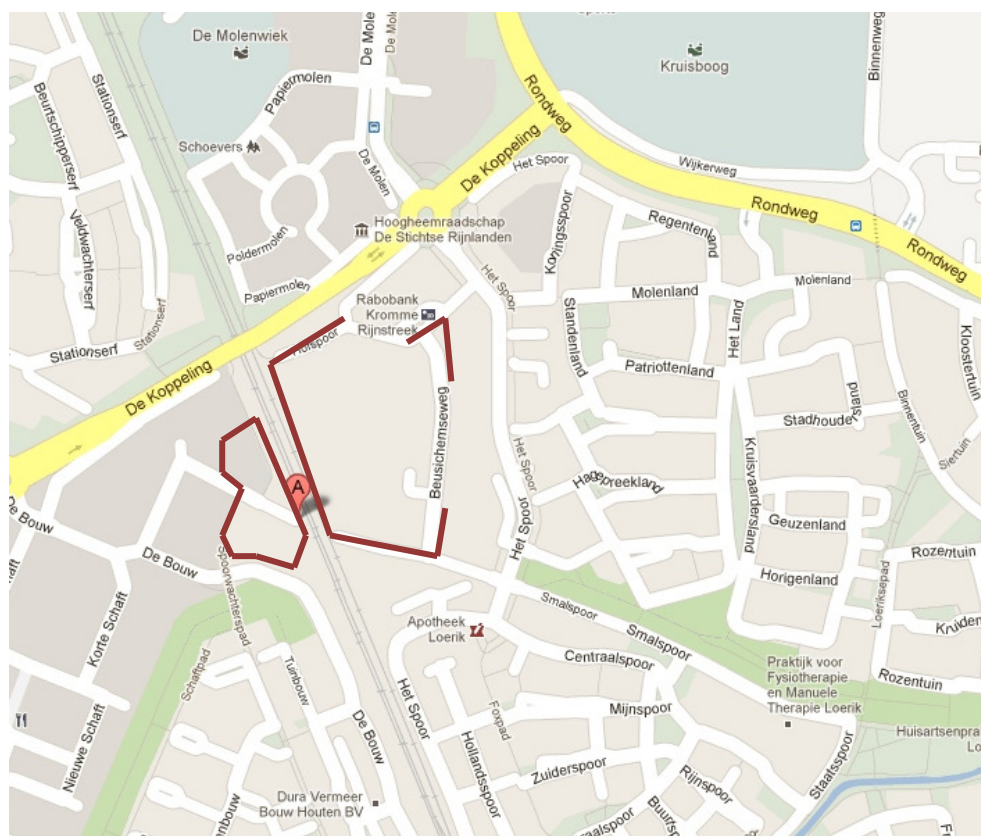
---

¹ Gemeente Houten, 2004

² Gemeente Houten, 2007.

³ Bedoeld wordt het erfgoed dat relevant is voor de ruimtelijke ordening, zoals archeologische, historisch-bouwkundige, historische stedenbouwkundige en historisch-landschappelijke restanten.

is een korte beschrijving opgenomen van de ontwikkeling van het plangebied. Deze beschrijving is kort gehouden. Voor uitgebreider beschrijvingen wordt verwezen naar de in de literatuurlijst opgenomen bronnen. Verder zijn in dat hoofdstuk de relevante cultuurhistorische waarden in het plangebied beschreven. Bij dat laatste is onderscheid gemaakt tussen de statuswaarden (cultuurhistorische objecten en structuren die een wettelijke bescherming genieten) en overige waarden. In hoofdstuk 2 is aangegeven wat de uitkomsten van het onderzoek betekenen voor het bestemmingsplan en eventuele andere beleidsvelden.

Afbeelding 1 - Situering plangebied (bron: Google-maps) - het plangebied is omlijnd met een bruine lijn.

0.4 Werkwijze

Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van bureauonderzoek en veldonderzoek. Het bureauonderzoek omvatte literatuuronderzoek van openbare en/of gepubliceerde stukken, alsmede archiefonderzoek van de via digitale kanalen toegankelijke bescheiden. Het veldonderzoek omvatte een korte inventarisatie ter plaatse om vast te stellen of de betreffende objecten nog aanwezig zijn. Het omvatte geen bouwhistorisch onderzoek. Wel werd een nadere analyse van de geregistreerde waarden gemaakt. Op basis van de verworven gegevens werd een gebiedskaart vervaardigd (kladkaart) met daarop aangegeven de aanwezige waarden. Vervolgens is aangegeven welk beleid ten aanzien van de aanwezige cultuurhistorische waarden opgenomen dient te worden in het bestemmingsplan en welke andere beleidsinstrumenten eventueel ingezet zouden moeten of kunnen worden.

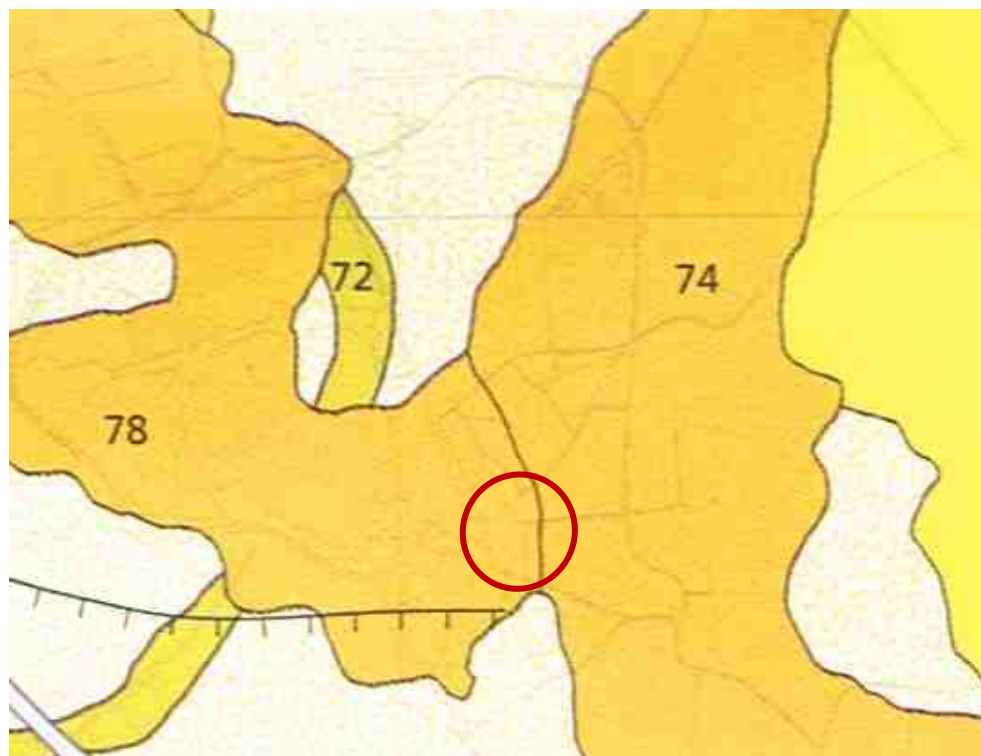
De tekst is zodanig opgesteld, dat deze rechtstreeks in de toelichting van het bestemmingsplan opgenomen kan worden. In de bijlagen is een tekstvoorstel voor de regels opgenomen.

1. DE AANWEZIGE SITUATIE EN CULTUURHISTORISCHE WAARDEN

In dit hoofdstuk worden de aanwezige cultuurhistorische waarden in het plangebied beknopt beschreven. De geschiedenis van het gebied (zie 1.2) is elders uitgebreid beschreven (zie bijvoorbeeld Smits en Wttewaal 1988 en 1991, gemeente Houten/Ledeboer, 2009 en W. Thoomes, 2007, 2008). Hier wordt volstaan met een zeer korte samenvatting.

1.1 De ondergrond

De ondergrond is voor een belangrijk deel bepalend geweest voor de archeologische en cultuurhistorische ontwikkeling van het gebied. Onze voorouders lieten zich bij de keuze van hun woonplek, van landschappelijke eenheden als akkers, weilanden en hooilanden, bepalen door de hoogteligging, vruchtbaarheid en vochtigheid van de grond. Voor het dorp Houten is met name de situering van de stroomruggen mede bepalend geweest. Het dorpsgebied van Houten ligt grotendeels op de stroomruggen van Jutphaas en Houten. Doordat de stroomruggen hoger en droger waren dan de omgeving, vormden ze ideale vestigingsomstandigheden voor mensen in vroeger eeuwen.

Afbeelding 2 - stroomruggenkaart - het gebied is gelegen op de zogenaamde Stroomrug van Jutphaas (nr. 78) (Bron: Berendsen e.a. 2001).

Het plangebied ligt op de Stroomrug van Jutphaas. Doordat de stroomruggen hoger en droger waren dan de omgeving, vormden ze ideale vestigingsomstandigheden voor mensen in vroeger eeuwen. Ook waren deze gronden droger en beter te bewerken dan de omgeving, zodat ze geschikt waren

voor akkerbouw. De oudste akkercomplexen, waartoe ook het plangebied behoort, liggen dan ook op de stroomruggen⁴.

1.2 Korte beschrijving van de geschiedenis van het gebied

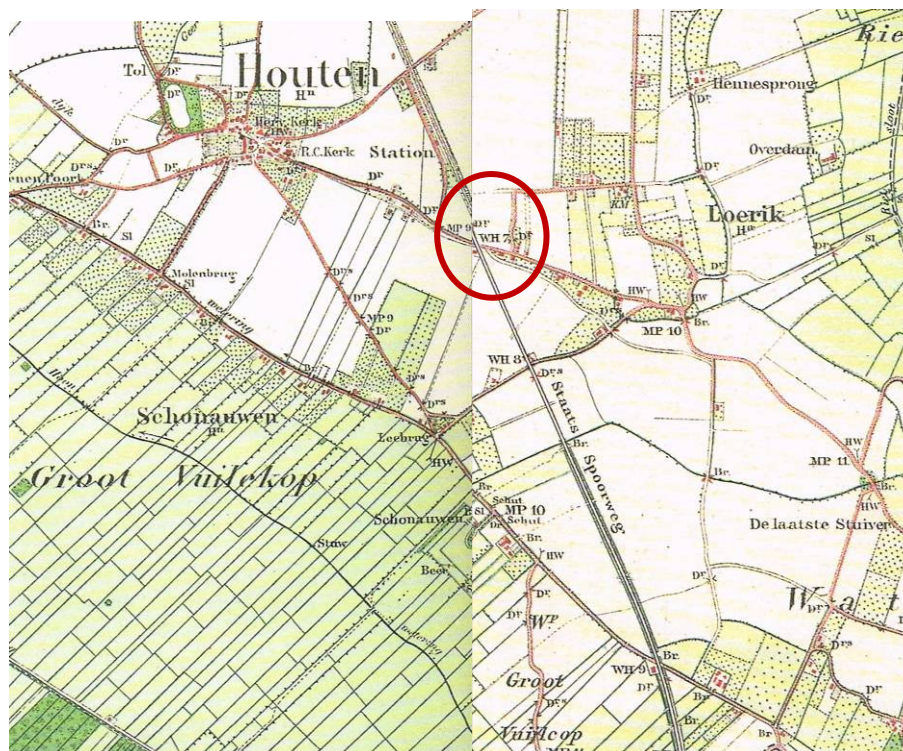
Geschiedenis

Het plangebied maakt geografisch deel uit van het historische buurtschap Loerik. In de IJzertijd vond er al bewoning plaats in Loerik. Ook in de Romeinse tijd was er op meerdere plaatsen in Loerik bewoning. Na de Romeinse tijd bleef er in Loerik bewoning aanwezig⁵. Er zijn restanten van bewoning uit de Merovingische tijd (450-750 n. Chr.) aangetroffen.

Vanaf de 8e eeuw ontwikkelde de plaatselijke agrarische economie zich flink. Uit schriftelijke bronnen uit de negende eeuw weten we dat er rond het jaar 863 minimaal drie boerderijen in Loerik stonden, maar vermoedelijk waren dit er meer. Het bos verdween en het land werd verkaveld.

Historici vermoeden dat zich onder het Loerikse Park de sporen van De Loericker Hofstede bevinden. Deze Loericker hofstede werd reeds in 863 vermeld (op de 10^e eeuwse goederenlijst van de bisschop v Utrecht); deze hofstede is van oorsprong dus Vroeg Middeleeuws. Archeologen vonden vooral sporen uit de periode 1100 tot 1225. De Loericker Hofstede verdween rond 1250.

Loerik bleef altijd ondergeschikt aan het naastgelegen Houten. De inwoners kerkten in Houten en de macht lag bij de Heren Van Goye.

Afbeelding 3 - Het plangebied omstreeks 1900 - het plangebied maakte deel uit van het buurtschap Loerik, dat weer viel onder het dorp Houten. Houten was omringd

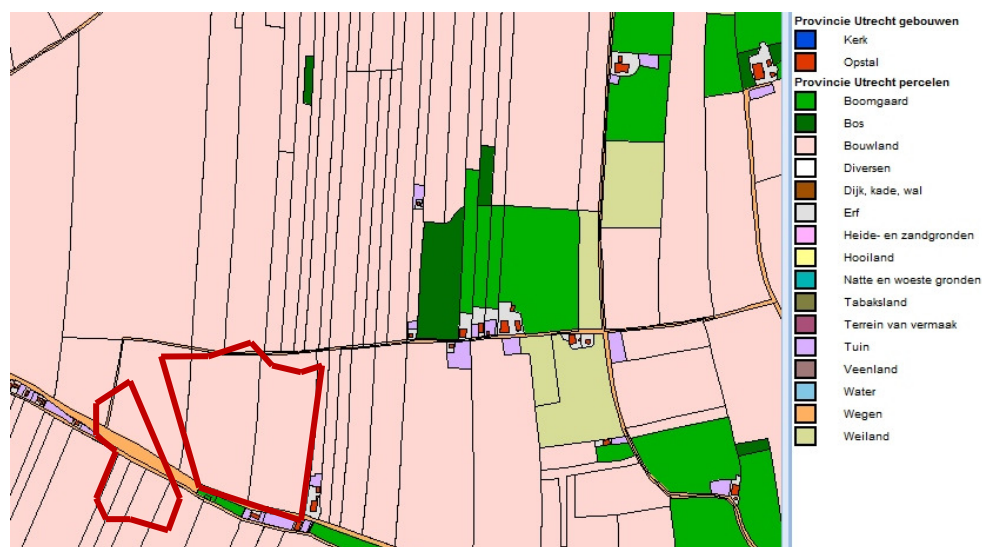
⁴ Verwezen wordt naar: Gemeente Houten/Vestigia 2007 en naar Smits en Wttewaal 1988 en 1991

⁵ bron: www.oudhouten.nl/content/artikelen/middeleeuwendvroe/loerik.

door akkerlanden (wit) en daarbuiten grasland (lichtgroen) - (bron: Uitgeverij Nieuwland, 2005).

akkers

De akkercomplexen rond de dorpen waren aanvankelijk omsloten door houtwallen of hagen en als samenhangend akkercomplex goed herkenbaar (vaak, zoals hier, "de Eng" genoemd - de locatie ligt op de Eng van Loerik). Nadien, toen de meeste woeste gronden ontgonnen waren, was de omsluiting niet meer nodig en groeiden de akkercomplexen aaneen. Rondom Houten was omstreeks 1900 nog een groot aaneengesloten akkerbouwgebied aanwezig (zie afbeelding 3 en 4).

Afbeelding 4 - Het plangebied in 1832 - de groeikern is nog ver weg. Het plangebied maakt deel uit van een uitgebreid akkercomplex (licht-paarse kleur), dat behoort bij de kern Loerik (bron: www.hisgis.nl). Langs de Beusichemseweg staan diverse (landarbeiders)woningen met bijbehorende tuintjes. Het was gebruikelijk dat mensen zonder eigen productiegrond een perceeltje verwierven op de reststroken langs wegen, dijken of kades.

recente geschiedenis

Vanaf 1800 is er een samenvoeging van de oorspronkelijk 15 gemeenten in de huidige gemeente Houten begonnen. In 1962 was deze voltooid. In 1966 werd Houten, dat voorheen zo'n 4000 inwoners had, vanwege de ligging aan de spoorlijn nabij Utrecht aangewezen als groeikern. Vanaf 1979 begon de eerste grote uitbreiding van Houten. Rond het eerste decennium van de 21e eeuw werd de omgeving van het plangebied bebouwd met nieuwbouwwoningen en kantoren. Het plangebied zelf bleef nog enige tijd als landbouwenclave te midden van de nieuwbouw liggen.

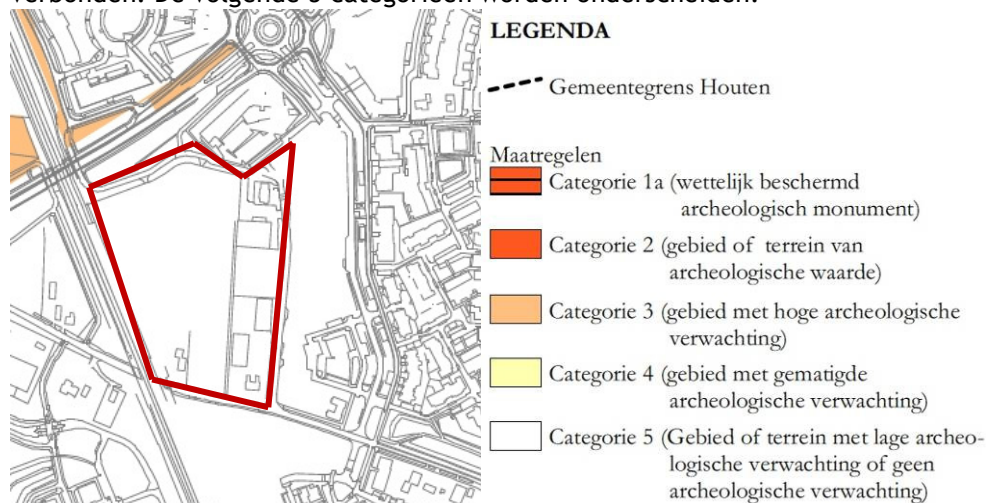
1.3 Aanwezige cultuurhistorische waarden

De aanwezige cultuurhistorische waarden in het plangebied worden onderscheiden in archeologische, historisch bouwkundige en historisch geografische waarden.

1.3.1 Archeologie

Archeologisch beleid

De Archeologische Beleidskaart⁶, maakt een nadere onderverdeling in een aantal categorieën archeologisch waardevolle gebieden. In het paraplubestemmingsplan Archeologie zijn aan deze verschillende categorieën gebieden, aangepaste regels verbonden. De volgende 5 categorieën worden onderscheiden:

Afbeelding 5 - Archeologiekartaar - de witte gebieden hebben geen archeologische verwachtingswaarde.

1. **Wettelijk beschermd archeologisch monument.** Deze categorie is niet aanwezig binnen het plangebied.
2. **Terreinen van archeologische waarde.** Deze categorie is niet aanwezig binnen het plangebied.
3. **Gebied met een hoge archeologische verwachting.** Deze categorie is niet aanwezig binnen het plangebied.
4. **Gebied met een gematigde archeologische verwachting** - komt niet voor in het plangebied
5. **Gebied of terrein zonder archeologische verwachting of gedeselecteerde gebieden (wit op afbeelding 5).** Het gaat hierbij om gebieden waar om archeologische en landschappelijke redenen de kans op behoudenswaardige archeologische relictten uiterst klein wordt geacht. Hieronder vallen tevens de gebieden waar het bodemprofiel als gevolg van saneringen, ontgroningen, onderkelderingen en zware funderingen zodanig verstoord is, dat eventuele archeologische resten als verloren beschouwd mogen worden, of in ieder geval zodanig zijn aangetast dat zij niet meer voor onderzoek of bescherming in aanmerking komen.

Het overgrote deel van het plangebied heeft een hoge waarde of een hoge verwachtingswaarde, op grond van eerder archeologisch onderzoek of op grond van de specifieke omstandigheden ter plaatse.

⁶ Gemeente Houten/Vestigia, 2007.

archeologisch onderzoek

In de maanden juli en augustus 2008 heeft de AWG veldonderzoek verricht in het zuiden van de groenstrook tussen de Beusichemseweg en Het Spoor te Houten. Daarbij zijn interessante vondsten aan het licht gekomen.

Tijdens het onderzoek zijn grondsporen, zoals een forse, donkere, vrijwel cirkelvormige verkleuring, aardewerk en botmateriaal aangetroffen, maar ook mogelijk Romeins sierbeslag voor paardentuig. Het ronde grondspoor heeft een komvormig profiel. Onduidelijk is of we hier te maken hebben met een afvalkuil, een drenkplaats, of misschien zelfs een waterput ten behoeve van rituele depositie. Er komt Romeins aardewerk aan het licht en onderkaken van een rund en een paard. Drie sporen van paalgaten blijken hoogstwaarschijnlijk Middeleeuws of nog recentier.

Ook wordt een spoor aangetroffen met twaalf ronde verkleuringen: wellicht beschoeiing, bestaand uit een rij palen met ingevlochten twijgen. Andere vondsten: een grote bodemscherf van een terra sigillata-schaal met sierpatroon, en een complete Romeinse mantelspeld.⁷

Blijkens de archeologische waardenkaart (zie afbeelding 5) zijn er binnen het plangebied echter geen overwegende archeologische verwachtingswaarden aanwezig.

1.3.2 Historische bebouwing

Beschermde monumenten: rijksmonumenten

In het gebied komen geen gebouwen voor die als rijksmonument beschermd zijn.

Beschermde monumenten: gemeentelijke monumenten

Binnen het plangebied zijn geen gebouwde gemeentelijke monumenten aanwezig.

Overige karakteristieke bebouwing

In het plangebied komen geen karakteristieke panden voor. De provinciale cultuurhistorische waardenkaart geeft althans geen karakteristieke panden in het plangebied weer.

Hoewel het pand Albers Pistoriusweg 14 op zichzelf niet als karakteristiek wordt aangemerkt, bezit het wel enige beeldondersteunende waarde. Die waarde zit in het feit dat het deel uitmaakt van een historisch ensemble (zie 1.4).

Afbeelding 6 - Albers Pistoriusweg 14 - eenvoudige landarbeiderswoning uit het eerste of vroeg tweede kwart van de twintigste eeuw; mansardekap dwars op de straat. Op de achtergrond de geluidsschermen en andere kunstwerken van de verbrede spoorlijn.

⁷ bron: www.archeologiehouten.nl/opgravingen_001

1.3.3 historisch-geografische waarden

Historisch-geografische waarden hebben te maken met de landschaps- en bewoningsgeschiedenis van de plek.

Oude wegen

De Beusichemseweg en de Albers Pistoriusweg zijn oude wegen die Houten verbonden met 't Goy. Deze wegen zijn erg oud en stammen waarschijnlijk uit de Vroege Middeleeuwen. De Beusichemseweg stamt mogelijk zelfs uit de Romeinse tijd.

De spoorlijn heeft ook historisch-geografische waarde. De spoorlijn is een belangrijke noord-zuidverbinding in Nederland. Hij werd aangelegd in de jaren 60 van de 19e eeuw. Bij de aanleg van het Amsterdam-Rijnkanaal is het tracé bij het kanaal iets naar het westen verlegd.

Beide tracés liggen net buiten het plangebied. In het bestemmingsplan hoeven dan ook geen beschermende maatregelen te worden opgenomen voor deze cultuurhistorische elementen.

1.4 Ensemblewaarden

uitleg

In de vorige paragraaf zijn diverse historische elementen beschreven. Een kenmerk van cultuurhistorische waarden is, dat deze vaak in combinatie met elkaar voorkomen: een reeks historische boerderijen en andere bebouwing ligt aan een oude straat en een historische waterloop, afgewisseld met boomgaarden en andere opgaande beplanting, terwijl uit archeologisch onderzoek blijkt, dat de locatie al eeuwenlang bewoond is, nog vóór de huidige boerderijen gebouwd werden. Het totaal, het ensemble, is meer dan de som der delen. Elk van de afzonderlijke delen is misschien waardevol, maar juist de combinatie, het totaal, is extra waardevol. Dit noemen we ensemblewaarden.

bebouwingslint

Het zuidelijk deel van het plangebied maakt deel uit van een bebouwingslint met gedeeltelijk traditionele, gedeeltelijk recente bebouwing langs de Albers Pistoriusweg, dat is aan te merken als historisch ensemble⁸. Het gaat daarbij niet alleen om de afzonderlijke samenstellende delen, maar ook om het totaal, de delen in relatie tot elkaar.

1.5 Waardering

1.5.1 Methodiek

Voor het opnemen van cultuurhistorische waarden in een bestemmingsplan is enkel een beschrijving van de in het gebied aanwezige cultuurhistorische waarden niet voldoende. Ook de waardebepaling van het aanwezige erfgoed en de gevoeligheid voor ingrepen is een bepalende factor. Er zijn twee manieren om de waarden van cultuurhistorie te bepalen, namelijk:

---

⁸ Uit het archeologisch onderzoek blijkt, dat er nabij het plangebied al in de Romeinse tijd bewoning plaatsvond en uit het historisch onderzoek blijkt, dat er in 1832 al (landarbeiders)woningen in dit lint stonden.

- a. door te waarderen op basis van een officieel toegekende status ('waardevolle elementen'). Veelal betreft het een beschermd status als beschermd dorpsgezicht, rijksmonument, gemeentelijk monument, nationaal landschap etc.
- b. door te waarderen aan de hand van onderscheiden waarderingscriteria, die de kwaliteit van het erfgoed weerspiegelen ('waardevolle elementen').

De onder a. genoemde waardering van een object, vindplaats of gebied is terug te vinden in de gangbare registers en kaarten van verschillende overheden. Voor de onder b. genoemde waardering bestaan uiteenlopende systemen; ze verschillen naar vakgebied, mate van codificatie en toepassing. Van een (breed geaccepteerde en toegepaste) integrale, cultuurhistorie-brede waarderings-systematiek is in Nederland op dit moment (nog) geen sprake.

Er is voor dit bestemmingsplan geen aparte waarderingsystematiek ontworpen. Er is gebruik gemaakt van de onder a. genoemde benadering, mede omdat die voor iedereen volgbaar is en alle drie de relevante vakgebieden (archeologie, historische (steden)bouw en historische geografie) omvat. Bovendien is bij de opstelling van de archeologische waardenkaart ook gebruik gemaakt van deze benadering.

1.5.2. Archeologie

Blijkens de archeologische waardenkaart (zie afbeelding 5) zijn er binnen het plangebied echter geen overwegende archeologische verwachtingswaarden aanwezig.

1.5.3 Historische (steden)bouwkunst

In dit vakgebied onderscheiden we de volgende waardeniveaus:

1. waardevol op internationaal niveau: opgenomen op de UNESCO World Heritage List. In het plangebied zijn geen objecten te vinden die op deze lijst staan of die genomineerd zijn voor deze lijst.
2. waardevol op nationaal niveau: opgenomen op de (rijks)monumentenlijst. In het plangebied zijn geen objecten te vinden die beschermd zijn als gevolg van opname op deze lijst.
3. waardevol op provinciaal niveau: opgenomen op een provinciale lijst. In het plangebied zijn geen provinciale monumenten aanwezig.
4. waardevol op gemeentelijk niveau: opgenomen op de gemeentelijke monumentenlijst. In het plangebied zijn geen gemeentelijke monumenten aanwezig.
5. waardevol op plaatselijk niveau: panden die van belang zijn voor het straatbeeld en/of de omgeving. In het plangebied zijn geen karakteristieke panden aanwezig.

Binnen het plangebied zijn geen beschermenswaardige objecten van historische bouwkunst aanwezig.

1.5.4 Historische geografie

In dit vakgebied zijn er geen beschermingsmiddelen op rijks- of provinciaal niveau. Blijkens de recente beleidswijzigingen gaat het rijk ervan uit, dat de bescherming van deze waarden op gemeentelijk niveau plaatsvindt. De eerder beschreven waarden (paragraaf 1.3.3) zijn in het verleden reeds gesignaleerd . Het betreft waarden op gemeentelijk of plaatselijk niveau, die van belang zijn voor de plaatselijke geschiedenis en medebepalend voor de ruimtelijke kwaliteit in het plangebied. Gesignaleerde waarden op het gebied van historische

geografie dienen in de afweging bij het opstellen van een bestemmingsplan betrokken te worden. Indien de waarden zodanig karakteristiek zijn en bedreigd worden door mogelijke toekomstige ontwikkelingen, dan dienen ze in het bestemmingsplan beschermd te worden met gerichte regels, zoals omgevingsvergunningstelsels voor bepaalde werken of werkzaamheden.

2. ADVIES

Wijze van opname in het bestemmingsplan

- *Cultuurhistorische waarden*

Ter bescherming van de aanwezige ruimtelijk relevante cultuurhistorische waarden dienen de volgende aspecten in de regels van het bestemmingsplan geregeld te worden:

- a. **Archeologie:** Het archeologiebeleid van de gemeente Houten is vastgelegd in het beleidsplan Archeologie⁹. De ruimtelijke ordening speelt daarin een belangrijke rol. Vervolgens is het archeologisch beleid voor zover relevant, neergelegd in het paraplubestemmingsplan Archeologie, waarin de bekende archeologische waarden en de archeologische verwachtingswaarden beschermd zijn. Blijkens de archeologische waardenkaart (zie afbeelding 5) zijn er binnen het plangebied echter geen overwegende archeologische verwachtingswaarden aanwezig. In het bestemmingsplan behoeven geen regels ten aanzien van de archeologie opgenomen te worden. De archeologische dubbelbestemmingen gelden naast de cultuurhistorische bestemmingen die hierna worden beschreven. Als ergens zowel een bestemming waarde-archeologie als een bestemming waarde-cultuurhistorie is aangegeven dient een aanvraag zowel aan de regels van de ene, als aan die van de andere bestemming te voldoen.
- b. b. Er is geen karakteristieke historische bebouwing aanwezig in het plangebied. Een nadere regeling in het bestemmingsplan is dan ook niet noodzakelijk.c. Er zijn geen historische infrastructuur of andere historisch-geografische waarden aanwezig.
- d. **Ensemblewaarden** - Het plangebied omvat slechts een deel van het ensemble van traditionele en hedendaagse bebouwing langs de Albers Pistoriusweg. De afzonderlijke elementen in het plangebied hebben geen overwegende cultuurhistorische waarde. Het deel van het ensemble binnen het plangebied, heeft daardoor geen overwegende cultuurhistorische waarde, zodat er geen maatregelen in het bestemmingsplan nodig zijn ter bescherming van het ensemble.**SAMENVATTING**

Het plangebied wordt omringd door recente woonuitbreidingen van Houten. Het plangebied maakte deel uit van de akkergronden rondom de kern Houten en behoorde tot de buurtschap Loerik. Van de historische structuur is aan het oppervlak niet veel overgebleven; alleen de bestaande bebouwing aan de zuidwestkant van het plangebied vormt samen een ensemble met cultuurhistorische waarde. Er zijn voor het overige geen belangrijke historische waarden in het gebied meer aanwezig. In het bestemmingsplan behoeven geen maatregelen opgenomen worden voor het behoud van cultuurhistorische waarden in de vorm van het ensemble.

---

⁹ Gemeente houten, 2007.

GEMEENTE HOUTEN

CULTUURHISTORISCH ONDERZOEK EN ADVIES

BESTEMMINGSPLAN LOERIK VI - ALBERS PISTORIUSWEG TE HOUTEN

BIJLAGE 1 - GERAADPLEEGDE BRONNEN

Literatuur en rapporten

Berendsen, Henk J.A. en Esther Stouthamer: Palaeogeographic development of the Rhine-Meuse delta, The Netherlands, Utrecht, 2001.

Blijdenstijn, Roland: Tastbare tijd - cultuurhistorische atlas van de provincie Utrecht, Utrecht, 2007.

Dekker, C.; Het Kromme Rijngebied in de middeleeuwen. Zutphen 1983.

Gemeente Houten: Gekoesterd Erfgoed - integrale beleidsnota op het gebied van de bovengrondse en ondergrondse monumentenzorg, Houten, 2004.

Gemeente Houten: Leven-de Ruimte - ruimtelijke visie Houten 2015, Houten, 2005.

Gemeente Houten/Vestigia: Toelichting op de archeologische en cultuurhistorische beleidskaarten voor het grondgebied van de gemeente Houten, Amersfoort, 2007.

Gemeente houten/drs.J.A. Ledeboer: Beeldkwaliteitplan Oude Dorp Houten, vastgesteld 9 juli 2009.

Gemeente Houten: Monumentenverordening, Houten, 2010.

Gemeente Houten: Welstandsnota 2011, Houten 2011.

Gemeente Houten: Handboek Digitale Uitwisseling Bestemmingsplannen Gemeente Houten, Houten, 2011.

Provincie Utrecht: Cultuurhistorische elementen in de provincie Utrecht, CD-ROM, 3^e versie, Utrecht, 2001.

Rijksdienst voor het cultureel erfgoed: Concept-richtlijnen voor cultuurhistorisch onderzoek in de vormgeving of herziening van bestemmingsplannen, versie 1.1 (concept), Amersfoort, februari 2012.

Smits, drs. J.A.M. en O.J. Wttewaal: Monumenten-inventarisatie Provincie Utrecht, Houten - ontstaan en groei, Zeist, 1988.

Smits, drs. J.A.M. en O.J. Wttewaal: Monumenten-inventarisatie Provincie Utrecht, Houten - historische bebouwing, Zeist, 1991.

Thoomes, Wijnand; Eigendomsontwikkeling tussen 1600 en 1830 in de polders Vuijlcop en het Rietveld en in 't Waal. In "Het Kromme Rijngebied", 2007, blz. 99 - 105.

Thoomes, Wijnand; Houten in de 17de en 18de eeuw. Culemborg, 2008.

Uitgeverij Nieuwland: Grote Historische Topografische Atlas ± 1905, schaal 1:25.000, Tilburg, 2005.

Wolters-Noordhof Atlasproducties: Grote Historische Atlas van Nederland 1:50.000, deel I - West-Nederland 1839-1859, blad 72-73, Groningen, 1990.

Websites

www.hisgis.nl

www.houten.nl

www.historischhouten.nl

www.hetutrechtsarchief.nl

www.watwaswaar.nl

www.wikipedia.nl

www.oudhouten.nl/content/artikelen/middeleeuwenvroeg/loerik

www.archeologiehouten.nl/opgravingen_001